

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Két korszak.

A nemzeti gyász napjai után az irodalom nagy veszteségét siratjuk. Messze ragyogó ékessége lehullott a porba, mégis úgy éreztük, hogy mind-egyikünket személyes veszteség érte. Mert minél hatalmasabb az író, annál közelebb áll szívéhez, hiszen minden pillanatban hozzánk fordul, nekünk szól, lelke javát adja nekünk. Szívünket keresi és boldog, ha megnyílik előtte. Nem hiúságból áhitozza tetszésünket, hanem mert ez fokozza erejét és teszi magában bízóvá. Édes neki minket szolgálni és édes nekünk őt uralni. S van-e írónk Petőfi mellett, ki odaadóbb lett volna, mint Jókai Mór? Eljött hozzánk és mindegyikünkhöz volt édes szava. Mind-egyikünk azt hitte, hogy csak neki szól, csak ő érti meg igazán. Minden olvasója úgy érezte, hogy titkos barátság van közöttük. Nem hidegen gyászoljuk Jókait, a ragyogó elmét, a nagy író, a haza veszteségét: egy szeretett, kedves emberünket temetjük, ki oly közel állott hozzánk, hogy szinte feledjük, mily nagy ember volt.

De van ebben a gyászban egyéb is. Többé-kevésbé világosan éreztük,

hogy egy korszaknak egyik legutolsó nagy embere száll vele sirba. Jókai meghalt és Jókai világa is meghalt. Vége mindörökké. Csak Gyulai Pál még belőle való. Új világ van, mely őket megéri, sőt gyönyörködik bennük, sőt irigyli őket, de a melyet ők talán nem értenek meg és ez jobb ő rájuk nézve. Jókai azért nem avult el, de a maiak közt még sincs senki, aki hozzá hasonlít. Csak néhányan vagyunk összekötő kapocs gyanánt a régi és az új világ közt, kik az új világnak magyarázzuk a régit, hogy a nemzeti élet folytonossága meg ne szakadjon és a múlt kincsei veszendőbe ne menjenek. Van-e fogatja ennek a munkának? Az új korszakok oly hálátlanok, mint a gyermek a szüleihez, mialatt fejlődik. Akkor egészen el van telve magával és csak a maga életét éli. Ennek persze így kell lennie, a jelen a jelené, de szívünk fáj, főképp ha ez a jelen csunya.

Hogyan nevezzük a Jókai világot, melyről mondtuk, hogy letűnt? Beöthy magyarázta, hogy Jókai történeti szerepének három nagy mozzanata volt; részt vett a nemzet ébresztése, a nemzeti szellem fölgyújtása, a nemzeti lélek

megtartása munkájában; a forradalom előtt már kivált; a forradalom alatt az első sorában állott; a forradalom után ő járt messze elől mindenek közt. Boldogok azok, kik a forradalom előtt állhattak a nemzet szolgálatába! Akkor volt a nemzet új élete első ifjúságában, ez az ifjúság sugározta át a küzdőket, egész életükre ifjak maradhattak. Nem látjátok, hogy egyikük sem öregedett meg egészen, hacsak a test ereje cserben nem hagyta. Nem képesen szólva: a nagy föladat, melyre vállalkoztak, megnemesítette szívüket, megedzette erejüket, nagy gondolatok szempontjával töltötte meg értelmüket. Mindig is így volt: föladata neveli és növeli az embert, ha van benne mit nevelni és gyarapítani. Jókaiiban a legnemesebb matéria került a leghatalmasabb és legnemesebb föladat nevelő iskolájába. Jögnünk van, kopott szóval élve, de amely itt alkalmazva, szint és életet kap, Jókai világot a nagy magyar idealizmus világának nevezni. Ez a világ kezdet haladkolni a hatvanas években; egyik első halottja Eötvös József báró volt; az utolsó egyike Jókai Mór.

Tulélhette a maga korát a nélkül,

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Orgona-dalokból.

Anyám azt írja: otthon nálunk
Most nyílik csak az orgona.
Most nyílik? — itt már elvirított,
De — Istenem — az nem esoda.

Kicsiny kertünknek orgonája
Bizton reám várt oly soká,
S míg szunnyadozva várta, leste:
A régi dalt ha hallaná!

Oh nyílj csak édes, szép virágom,
Dalos pacsirtád messze van,
Ne várd, hogy dallal költögessen
Búsulva, avagy boldogan.

Hiába vágyom hozzád újra,
Hiába vágyom, nem lehet . . .
Csókold, öleld helyettem néha
Körötted szálló lelkemet.

Mondd meg a fűtyös kis rigónak,
Hogy ő se várjon oly soká,
Felelgessen csak, mintha most is
Az én nótámat hallaná.

Felelgess, esattogj kis rigóm te.
Vigasztald búsuló anyám,
Cirógassátok szép virágok,
Mikor panasz kél ajakán.

Álmodjon ő is szépet, édest,
A boldogságról esendesen . . .
S váljék valóra minden álma,
Miként valóra vált nekem . . .

Dr. Radványné-Ruttkay Emma.

Éjszak felé.)*

Norvégországi utirajz.

Irtó Vértési Károly.

Velünk utazik a kényelem. — Nagy kaszinó. — Utitársak a föld minden részéről. — A földézet. — Kiki elfoglalva. — Az utirajz írókról. — Bergenről. — Kezdem magam jól érezni. — Magyar zászlócska. — Dinnye és ananász. — Pazar asztal. — Tej, víz gyanánt. — Azokról, akik hozták a tejes kannákat. — Asztalszomszédok. — Seilla, Caribdis. — Torghatten csodája. — Járjuk a fjordokat. — Fasadarak szállítása. — Természeti szépségek. — Veszedelmes helyek. — Násznap a vízen. — Napvörösfény.

A Kong Harald födelzetén, 1897. évi július 14—21. napjain.

A tengeri nagy hajó gépe erősen működik; hátul hajtó csavarjai zakatolnak, zuhogtatják a vizet és tologatják előre a fé-

*) Mutatvány szerzőnek „Az éjfél nap országában. Norvégország” című, most megjelent, tizennégy színnyomatu képpel illusztrált könyvéből.

nyesen berendezett turista-gőzöst, melyen velünk utazik a fényűzés. Európai ember kényelemszeretetének megvan a teljes mértéke. Óriási utiládák, bőrpántos, szijjas bőrröndök, nagy számmal a jellemző katulyák, átesomagolt podgyász, egy hegedűtök és több műkedvelő fényképészeti készülék. Lesz sok babra munka. Van elég parafaöv, parafatömb, mentő csolnak. Mi kell több?

Ami az öltözeteket illeti, főleg a sapkát, a kalapot, a lábbelit, felesleges mondanom, hogy azok elképzelhetetlen sok formában nagyon különösek, furcsák voltak. Ezt a különbözőséget megtaláljuk, ha Délre, ha Keletre utazunk. A különbség csak az, hogy ott lengénél lengőbb, könnyűnél könnyebb szövetekből kerül ki a furcsa szabás és forma, amíg éjszaki uton megvaskosodik a furcsaság.

A kürtöböl gomolygó fekete füst, levegőre hosszú sávja, messzire jelzi a szakadozott partvidéket hol s merre járunk. Közledünk Nordland sziklás földjéhez. A magaslatokról öreg fak kíváncsian tekintenek a messzeségbe. Az égen kekesszürke felhőfátyol lebeg.

Nyolc napra beléptem ebbe a nagy ka-

hogy kárát vallotta volna. A sors a regényírás szigetére vetette, ahol ez új világ nem háborította, nem bánthatta, de a honnét szavát mégis hallathatta. Ott lett ő a magyar idealizmus korának nagy epikus. Nem akart bennünket se oktatni, se buzdítani, mert hiszen művész ember volt, de mi egyébről beszélhetett volna, mint arról a korról, mely fölavatta, megtöltötte valóját? Ennek a kornak a lelke él valamennyi művében. Ezt a kort élte ő át képzeletében, átplántálta a messze multba, belevarázsolta a jelenbe, kivetítette a jövőbe. Nem irta meg pragmatikus történetét, de megőrizte színét, becsületét, életét. Jókai megmaradt a negyvenes évek idealistájának; az ötvenes években aggódva, remegve őrizte az idealizmus lángját; a hatvanas években diadalmasan élesztette, a hetvenes évek óta regélt róla. És mi mohón hallgattuk. Eleinte azt képzelve, hogy ez a mi világunk, mert hiszen oly eleven volt; azután mind határozottabban látva, mekkora űr támadt mult és jelen között; végül fájdalmasan gyönyörködve Jókai világában, mely már nem a mienk többé, de a mely oly szép volt, melynek mindent köszöntünk, amit elértünk és melynek örökségét oly kevéssel gyarapítottuk; talán még pusztítottuk is. S most meghalt Jókai Mór, a magyar idealizmus hőse, kedves mesemondója, legbájosabb virága. Személyes gyászunkba belelopózik történelmi gyász sejtelve.

Gondolatunk bánatát pedig nem enyhíti a jelen korszakon érzett öröm. Egészséges fejlődés világában a jelen, ha kegyelettel is, bizonyos szánakozással nézi a multat, mely közvetlenül megelőzte. Mindenesetre megnyugvást talál abban a gondolatban, hogy minden időnek megvan a maga dolga és a multért

való sopánkodás nem akaszthat meg bennünket a mi dolgunk végzésében. De mi nem így érzünk. Jókai ravatala előtt szorongva néztünk körül: kiváló emberekben, hála Istennek, ma sincs hiány, de a föladatak és az emberek mintha össze nem illenének. A kor szelleme romlott meg. Nem tudjuk úgy elvégezni a mi föladatunkat, mint a Jókai kora elvégezte a magáét. Embereink nem igen kicsinyek, de oly szörnyen kicsinyesek. Az idealizmus van veszendőben, mely nélkül se kicsiny, se nagy dolgok nem sikerülnek. És kitartás nincsen bennünk. Fáradtak vagyunk. Mit jelent ez? Pillanatnyi ellankadást vagy hanyatlást?

Fölemeljünk gondolatainkat Jókai szelleméhez, legyen segítségünkre. Nem mondjuk iróinknak, hogy utánozzák, az utánzás nincsen áldás, nincsen is értelme, mert az utánzásnak nincsen ereje. Azt se kívánjuk, hogy vissza kell hozni a Jókai korát, a Jókai idealizmusát, mert a történet szekere nem áll meg, ami elmult, az elmult mindörökké. A történetben semmi sem ismétlődik szó szerint. De abban bizakodunk, hogy még sok nemzedék inspirációt merít Jókai műveiből. Nekünk a föladatunk, hogy a magyar idealizmus alkotását, a magyar nemzeti államot kiépítsük. Ehhez kell: kitartás, szaktudás, aprólékos munka, még pedig sokszor az eszmei szárnyalás háttérbe szorításával, a nagy perspektivák részegítő erejének mellőzésével. Még a dikciók is nemcsak fölöslegese, de sokszor ártalmasak is. De ehhez a sötét bányamunkához is idealizmus kell, elszánt, makacs, nem kevésbé nemes, nem kevésbé tiszta, csak másfajta idealizmus. Ha ez az újfajta idealizmus a Jókai idealizmusából fakadna! Ha az

új fáklya a réginek tűzén gyulna lángra! Nem adott-e az ő munkás élete, az ő kutató ereje példát az új idealizmusra is? Jókai, a nagy magyar idealizmus utolsó alakjainak egyike, ihlesse meg a magyar lelket a feltörekvés új idealizmusára.

Baró Vojnits Istvánt, a verbaszi kerület országgyűlési képviselőjét, a képviselőház a közigazgatási bizottság elnökévé választotta meg.

Dr. Lovász Márton, a kanizsai kerület országgyűlési képviselője, a „Magyarország“ felelős szerkesztője megválasztott a delegáció rendes tagjává. A delegációk megnyitása alkalmával mint korjegyző működött, majd utóbb a külügyi albizottságba is beválasztott.

Harc a kivándorlás körül.

Nemrégiben több fővárosi lap a kivándorlásról alkotott törvény végrehajtását sürgette. A cikkek nagy feltűnést keltettek. Pedig ama törvény nem is a kivándorlás megszüntetését célozza, csak a szabályozását. A kivándorlást ugyyszólván állami felügyelet alá helyezi s bennünket azzal a reménnyel kecsegtet, hogy kivándorlóink nem siklanak ki végképen az állam kezéből. Magában ez is nagy nyereség és valóban sajnós, hogy e célzat megvalósításával is az állam késlekedik, a helyett, hogy teljes hatalmával és hatósági szervezetének erejével rávetné magát a kész és szentesített törvény végrehajtására.

De ez a végrehajtás is ha meglesz, nem ment föl bennünket az alól a kötelességünk alól, hogy a kivándorlással magával is szembeszálljunk különösen megénkben. Ezt azonban némi sikerrel csak akkor tehetjük, ha a mi kivándorlásunk természetével tisztában leszünk.

Nem közönséges népmozgalom ez, melyet mostoha viszonyok, szerencsés esetek izgató ereje, az emberek kalandos

szinóba, melynek minden tagja mindig együtt van. Látjuk az élet. A törzskönyvben a világ több részéből találjuk a tagokat beírva, köztük magas körökben élő urakat. A jelentkezés szerint Chicago, London, Boston, Páris, Toulouse, Bordeaux, Kairó, Broocklyn, Berlin, Albion, Buffalo, Budapest, Róma, Aachen, Breslau, Nürnberg, Washington, Brescia, Lübeck, Hamburg, Prága, Bécs, Krisztánia, Quebec, New-York, Zombor stb. városokból vannak utazók, fajrokonok, urak, hölgyek, a modern ember minden kellékével. Állhatatlan lélek, szertelenségekben csapongó akad több. Egyik fölényeskedő, feszeleg, bő szóáradatba fojtja ürességét. Másik meg szerény s egy pillanatra sem feszélyezi utitársát tudakosságának fitogtatásával. Érdekes tanulmány esik az összeverődött idegenek típusán. Egyiknek a kényelem hosszú fiatalságot biztosít, lelkét vidámság dertje övezi, másiknak veleszületett vagy szerzett bajai korai vénséget hoznak. Könnyen ismerjük meg a hármak királyság dőlyfős alattvalóját az angolt. Sok a gazdag köztük, de sehol sem láttam egy a fal közötti nagyobb nyomort, mint éppen az ő fővárosukban, Londonban. Könnyen ismerjük meg a

veleszületett udvariasságról a vezető országfiát, a könnyűvérű franciát, a beszédes otaszt, ha fegyelmezi is a veleszületett hevesességét, a számító lelkű rideg amerikai. Olesó náluk az emberélet, drága a pénz, nagy a szabadság. Erről beszél nekünk a yankee. A ködös Albionból valók mogorvák, az igazi angol szívósság jellemzi őket. Példájuk imponál, nyomatékos, ők maguk rátartók, előkelően bíszkék. Vérvonás jelzi a nagy hódítónak minden léptét, rátapad ebből valami az alattvalóra is. Szertelen nagygyá lett az ő, legtöbb háborút viselő országok, sohasem nyugszik le abban a nap. A XVI. században V. Károly spanyol király és német császára volt ilyen, még sem akkora. Jóval felülmulja az angol birodalom a Nagy Sándor országát, a római császárok birodalmát és a hódító nagy szultánokét. Van miértje gőgjüknek. A nagy köztársaságból való szellemes és udvarias, bókól, ahol csak teheti. A napsugaras országból való heves, gyulékony. Az amerikai, mondtam már milyen, ismerjük: önbítt, gőgös nép. Vénhednek mondja világréshlunket, mégis szivesen ellátogat hozzánk. Karlsbadban több amerikai láttam kurán.

A társaság hangossá, elevenné vált Tanulmányozhatjuk az embert, mélyen rejtőzködő szemekből az alattomoságot, nyílt homlokról leolvassuk a tisztességtudást, beszédből mérlegeljük a műveltségi fokot. Olyiknak a szerényes viselete, ruhája elitkolja a milliomost, de a másik széllal bélelt alak a szerencse kegyeltje, kinek bőven bugyog a pénz zsebéből. Pénzszekrényének ellenkulesával fitogtatva játszadoz az ujjai közt. Moore Tamás jómondása — szelid szatirája, finom guण्या — szerint kitérő üzletet lehetne vele csinálni, ha megvennők őt annyiért, amennyit ér, és eladhatnók annyiért, amennyire magát becsüli. Én csak a briliáns ingmellgombját becsültem sokra. Ő belőle magából sohasem lesz értékes ember. Volt egy könyvmoly köztünk, aki a szabad természettől elszakítva élt, itt is többet nézett a maga könyvébe, mint a természet nyitott nagy könyvébe.

Sohasem voltam még ilyen nemzetközi társaságban, utihadban mozgósítva. Babeli nyelvzavar. Szóban az angolos németség uralkodik, gondolatban az amerikai szélsőség mozog.

Ötletes ember, adomázó nem hiányzik

vágya, a meggazdagodás kecsgető reménye magában táplál. Egy ily természetű kivándorlást minden ország kihever, mert az ilyen nem fajul pusztító járvánnyá, amely minden esztendőben egy nagy hadjárat emberpusztításánál nagyobb romlást hoz a nemzetre.

Ne szépítsük a dolgot és ne féljünk a gyermek igazi nevével. A mi kivándorlásunk nem egyéb, mint egy merészen, nagy szabással, óriási mechanizmussal szervezett üzlet. Nem egyéb, mint egy csodálatraméltón vezetett kereskedés az élő emberanyaggal. A legkülönösebb pedig, az új s az egyetlen a maga nemében, benne az, hogy a vásárban nincsen vevő, csak eladó: a vevő maga az eladott portéka.

A kereskedést a német-amerikai hajóstársaságok űzik. Ők árasztják a megyét el prospektusokkal is. Akik — jobban szervezett munkaerőre támaszkodva, mint a magyar állami közigazgatás — elárasztják a nyilvánosság teljes kizárásával a parasztnépünket képzeletet izgató, reményt keltő, jóléttel kecsegtető képes irományokkal, a csábításnak minden fufangjával és lázba hoznak egy-egy falut, egy-egy kerületet, egy-egy megyét. Alig van már az országban inficiálatlan terület.

Mert az üzlet igen fényes. A szegény ember pénzzé teszi mindenét s egypár száz koronával világgá indul. Van hajó, amely két-három ezer embert raktároz be bordái közé. Ha száz koronát vesz meg egy-egy emberen: tessék kiszámítani a hajó egy utjának a nyereségét! Hogyne telnek ebből bőven azokra az ügynökökre, akik az anyagot szállítják a hajóstársaságoknak. Minden tényleg beliferált emberért tíz koronát kap az ügynök. A szegény utas el van uton szüksége van. Kötött marsrutával utazik, kézzel-kézre adják, amíg a hajó be nem nyeli. Egy raffinált és pokoli szabatosággal működő, egész Európára kiterjedt hálózat teljesíti ezt a szolgálatot.

Ezzel kell az államnak és a tár-

sadalomnak szembe szállania. De, s ez a döntő kérdés: hol? — Newyorkban, ahol a kivándorló kiszáll? — A határon, ahol kiszökik? — Hamburgban, ahol hajóra lép? — Világos, hogy nem e helyeken kínálkozik sikerrel a mérkőzés.

Lehetetlen, hogy ennek a sátáni hálózatnak legfinomabb, legvészesebb, legpusztítóbb szerve másutt legyen, mint magában Magyarországon. Mint a forradalmi szervezetek, úgy van nyilván berendezve; egyik a másíkról nem tud, nincs is miért egyiknek mit törődnie a másikkal. De megvan, funkcionál, vészes és biztos eredménynyel.

Körül kell nézni, ki az, aki így hozzáfér a magyar néphez, hogy a pestist bele tudja évtizedeken át romboló erővel oltani a lelkébe? Nem az a néhány nyomorult vigéc, akit itt ott megcsiptek. Azok csak a közvetítők. Olyan rétegben kell kereskedni, amely a parasztnép bizodalmaához közel áll. Mozgósítani kell az állam legraffináltabb rendőrkémeit, amennyi csak van belőlük és akit elfognak, akit megcsipnek ezen a gyalázatos hazaáruláson, azt kivételes törvény és bíróság elé kell vinni, ahol a büntetés minimuma a tíz évi fegyház.

Mert ha magyar emberek eladnak magyar embereket idegen vállalatoknak egy országban, amelynek legnagyobb fia azt mondta, hogy még az apagyilkosnak is meg kell kegyelmezni, ha magyar, mert kevesen vagyunk: akkor e tömeges szállítása a magyar vérnek pénzbeli haszonért, a legaljasabb, a leggazabb, a legalábbvaló hazaárulás, melyet fölül nem mult a világtörténekeknek egy Efiálszeze sem.

Városi ügyek.

A hustrágitás. Ezideig csak futólagos miserianak hittük a mészárosok mozgalmát és biztunk abban, hogy a kartellezők látva a városi tanács komoly és határozott fellépését, békés uton fognak lemondani ter-

vükről. Csalódtunk. A mészárosok egy jöttát sem engedtek. Ahelyett hogy belátták volna erőszakos fellépésüknek teljes jogosulatlan-ságát és meghajoltak volna a nagyközönség tiltakozása előtt, a hírlapi nyiltterezéshez folyamodtak. Közöttük nyilatkozataikban konokul védelmezik álláspontjukat s a képtelen vádak egész özönét zudítják úgy a tanács ellen, mind pedig burkoltan a város első tisztviselője ellen. A zombori mészárosok ebben nagyon elvetették a sulykot. Meg akarták győzni a publikumot igazukról, a publikum azonban egy szavukat sem hitte el. Olyan kétes volt a védekezésük, mint amilyen kétes volt eddig a mértékük: szóval a bizalom megszűnt. És hogy tényleg megszűnt, bizonyítja az az 1000 en feltűli aláírás, mely a kitett iveken a tanács támogatását biztosítja.

Részünkről már eleve felhangzott a tiltakozás az önkényes hustrágitás miatt. Nyiltan és leplezetlenül megmondottuk a véleményünket, fenyegetésekkel nem engedttük magunkat eltántorítani attól, hogy a végleteleg védelmezzük a közönség érdekeit. Mi ismerjtk az ügy minden fázisát s mert ezáltal meg voltunk győződve a mészárosok helytelen eljárásáról, feltétlen igazat kell adnunk azon intencióknak, melyek a tanácsot arra bírták, hogy kivételes rendszabályokkal akadályozza meg a formális merényletet. *Amit a tanács tett, nagyon jól van tőve.* És ebben a meggyőződésben van ma Zombor lakosságának általános többsége, melyet nem ingat meg semmi nyilatkozat, vád vagy fenyegetés.

Az itteni regálebérletesség 22 én megkezdte a városbázán a huskimérést. Pártolni fogja e város egész közönsége, arról meg vagyunk győződve. Pártolni fogja még akkor is, ha az itteni mészárosok — akik nagyon kimutatták a foguk fehérét — azzal a manőverrel élnének, hogy 21-én visszaállítanák a régi husarakat. *Mert erkölcsi kötelességünk támogatni a hatóságot abban, amit az érdekünkben tett és nem szabad megengednünk, hogy a zombori mészárosok egy manőverrel esetleg elbukassák a regálebérletességet a város érdekét támogató vállalkozásában.*

A husügy mai stádiuma tehát komoly. A hatóság támogatása mellett 20—22 én megindul a kimérés a városbázán levő két helyiségben, láthatják tehát a mészárosok, hogy a közönség elvesztette a türelmét és nem törődve velük hálásan fogadja a hatóság intézkedéseit. A regálebérletesség el fogja látni jobb hussal, olcsóbb hussal a közönséget, a mérleg is pontosan fog működni: a mészárosok meg duzzogjanak, az ördög sem fog törődni velük. Viszont azonban készséggel fogja támogatni, ha *kellő garancia* mellett visszatérnek a régi állapotokhoz. Addig azonban egy fillért sem juttatunk nekik!

A tanács már határozatot is hozott ez ügyben s az a következőleg szól:

„Tekintettel arra, hogy a zombori mészárosok által kimondott és megállapított husárfelemelés, — a város közönségét minden indok nélkül anyagilag mélyen érinti, a városi tanács ezen fogyasztó közönség jól felfogott anyagi érdekeit szem előtt tartva, ezen türelmetlen állapotot segíteni óhajt és e célból a Neuerer, Keppich és Brankovits cég ajánlatát, — mint amely ezen zavaros helyzetből való kivezetést lehetővé teszi és az abban foglalt feltételek is felette méltányosnak látszanak, — egész terjedelmében elfogadja.

Felhívja ennek folytán a céget, hogy az ajánlatában foglalt feltételek mellett és a kifejlendőkhez képest a mindenkori szűkség-

a társaságból; a szavak játszásával sikert arat. De az olcsó élcelődés és tréfálkozás elnyítt alakja, meg a nagy nőbódítónak, az élvezetekbe belecsömörlöttnek a képe is köztünk van. Globetrotter, az is elég, talán legtöbb van. A földön járnak, mégis többször holdasok. Van egy, aki már az egész világot bebarangolta. Végre olyan is van, aki feledést meg keresni.

Felhőtlen az ég, átlátszó a tiszta levegő. Messzire ellátunk. Élénk a földélet. Itt térképet néznek, bontogatja a másik, nézzük, hol s merre járunk. Másik körül többen csoportosulnak, szép könyve van, utleírás erről a vidékről, fél oldalos, egész oldalos képekkel. Ott az utnak tanulmányozása kisebb csoportban, kérdésekkel ostromlás. Kevés, aki kezét gondtalanul zsebbe ássa. Egyik levelet ír, levelező lapra kanyarítja nevét. Bizonyos vagyok benne, hogy unalom, levertség egy sorból se érzik ki. Lelkünk mint a táj. Másik olvas, könyve szellőjára jegyez, vagy a szalouban zongoráz, éneket hallgat. Előhuzakodik lassanként mindenki azzal, amit tud, ötlet kipattantásával, avas ízű adomával, mindentütt akad élclapalak, romantikus rajongó, és mint

mondám, kezét a tűzött- vagy bélelt zsebébe stílyesztő társtalan ember, mély hallgató. Legtöbb a jegyzőkönyvét babrálja, utinaplót ír. Azt el nem választhatod tőle. Másik az írásaiból most néz fel. Még másíknak a füle möhön szitta be, amit hallott. A mondások könnyen találunk hitelre. A hívő turistától kerül ki a Tissot féle alaposság, a valóság felszínén olajként uszó hazugság. Ezekből a napló írásokból kerülnek ki felszínességgel, higitott adatokkal a legunalmasabb utirajzok, más írók nyomdokain tallózva, más munkák által feldajkálva, régi dolgok új fejelelssel, de azért megmaradt bennük a kínai fal. Miért? Mert többet irnak, sietésükben kevesebbet látnak és amit irnak és látnak, egyéni vonatkozás, okos tanultság híján ki nem kristályosodik a lelkükön. Az érzést és gondolkozást kell összefoglalni. Egyiknek a tollát elragadja a ragyogó képzelet, mindent feldicsér, másik bölcsészántancot jár — a felszínén. Még másíknak éles szeme mindent meglát. Éles ítélete mindent felfog. Lélektan, a rutinizott utirajzíró első tanulmánya.

(Folyt. köv.)

letnek megfelelő számban, — de már az ajánlatában kikötött határidőben vagyis május 22 én és a lehetőséghez képest legalább két mészárszékot állítson fel s minden eszköz felhasználásával oda törekedjék, hogy a közönség szükséglete a legteljesebb mérvben kielégíthessék.

A város tanácsa ezen tényekhez hozzájárulandó s hatósági támogatásban részesítendő határozatilag kimondja azt, hogy a mészárszék megújításához elsősorban a földszinten levő volt kiadóhivatali helyiséget, másodsorban a városház épületében lévő mérték-hitelesítő helyiségeket a cégnek az ajánlatban kitüntetett 3 (három) havi határidőre ingyen rendelkezésére bocsátja azzal, hogy a fentiek szerint átadott helyiségeknek berendezését és felszerelését a cég saját költségén köteles teljesíteni.

Ebből kifolyólag utasítatik, hogy ezen helyiségeknek használatba vétele végett a mérnöki hivatalnál jelentkezvén, az esetlegesen szükségesnek talált munkálatokat meghatározván — a mérnöki hivatal ezeket megkezdés előtt előzőleg a város polgármesterének szóbelileg is jelentse be.

Kimondja továbbá a városi tanács, hogy a vágóhidon lévő összes istálló helyiségeket a levágandó marhák elhelyezésére a mészárszék fenntartásának ideje alatt ingyen a cég rendelkezésére bocsátja azok tisztántartásának kötelezettsége mellett.

Végül felhívja a céget, hogy a mészárszék megnyitásáig a rendőrkapitányi hivatalnál a szükséges iparigazolványt szerezzék meg s ugyanott képesített üzletvezetőjét jelentse be — felhivatván a rendőrkapitányi hivatal is, hogy a bejelentés után ezen iparigazolvány azonnali kiadása iránt intézkedjék.

Miről az említett cég, mérnöki és rendőrkapitányi hivatal végzésileg értesítendők.

A hozott határozatra a Brankovits cég sürgönyileg értesítette Hauke Imre polgármestert, hogy Lugoson már vásároltak marhát, minek folytán a kivágás a jelzett időben akadálytalanul megkezdődhet. A vágó helyiségek a városi épületben jelezve lesznek.

A városi villanyvilágítás jóváhagyásáról szóló miniszteri leirat tegnap leérkezett a városi tanácshoz. Gróf Tisza István sajátkezű aláírásával ellátott leirat határozottan arról szól, hogy szemben a Ganz-féle ajánlattal a *Magyar Schukker* művek ajánlata lett elfogadva, illetőleg jóváhagyva, mert az minden tekintetben olcsóbb és előnyösebb a városra nézve. Kapcsolatban egy itteni kisebb lapnak azon hírével, hogy a villanyvilágítási eredeti tervek nagyobb változások lesznek, melyek a városra kárt jelentenek, ki kell jelentenünk, hogy abból egy szó sem igaz. Ami változtatás van, az jelentéktelen. Továbbá az sem igaz, hogy a Ganz cég joggal perelheti majd a várost. A Ganz cég nem tehet semmit s ha mégis perelne, a pert szépen el fogja veszíteni.

H i r e k.

Személyi hir. Dr. Schak Béla a felső kereskedelmi iskolák országos főigazgatója vasárnap este Zomborba érkezett. A peronon a felső kereskedelmi iskola tanári karának élén, Zsulyevits Ernő igazgató fogadta a főigazgatót. Megérkezése után az Elefant-szállodában bankett volt. Tegnap dr. Schak Béla főigazgató szemlét tartott az iskola felett s a tapasztalt szép eredményért elismerését fejezte ki, ugy Zsulyevits Ernő igazgatónak, valamint az egész tanári karnak és az ifjuságnak. A főigazgató a tegnap délutáni vonattal Ujvidékre utazott.

Személyi hir. Buschek Vilmos ezredes a cs. és kir. 23. gyalogezred parancsnoka pénteken városunkban tartózkodott és szemlét tartott az itteni közös zászlóalj felett.

Áthelyezés. A cs. és kir. hadügyminiszterium Blazsek József cs. és kir. századost Marosvásárhelyről városunkba helyezte át a 23/II. közös zászlóaljhoz.

Egyházmegyei hírek. Tóth Ferenc bódcsai káplán Hajósrá, Kindl Ferenc németpalánkai Apatinra, Kindl Antal futtakai Németpalánkára kápláni minőségben áthelyeztettek.

A bíróság köréből. Tillinger Sándor palánkai járásbíró, Piry Sándor szabadkai törvényszéki bíró és Saághy Ferenc ujvidéki törvényszéki bíró a VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá, illetve törvényszéki bírákká nevezettek ki.

Fagyos szentek. Csütörtökön, pénteken és szombaton volt Pongrác, Szervác és Bonifác napja, amit a nép fagyos szentek név alatt ismer és rettegve vár, mert rendszeren kellemetlen hideg időt, sőt a föld gyümölcsét veszélyeztető fagyot is szoktak hozni. Az idén a három fagyos nap egyike esőt hozott, ami áldássá vált, mert nem volt hűvös, a többi is elég jól viselte magát, mert bár hideg volt, sőt a szállások között egy kis dér is ült le, azért mégis fagykárokat nem okoztak. Most már remélhető a melegebb idő beköszönése, legfőképpen Orbán napja (május 25) okoz még némi aggodalmat, mert hát ez is „meg szokta rázni a szakálát” — mint a közmondás tartja.

Osztályvizsgák a felső kereskedelmi iskolában. A helybeli felső kereskedelmi iskolában szombaton fejeződtek be az érettségi megelőző osztályvizsgák. Az osztályvizsgák nagyon szép eredményt mutatnak, amennyiben a tanulók közül senki sem bukott el. Kívánatos volna, hogy az érettségi vizsgák is hasonló eredménnyel végződjenek. Az írásbeli érettségi vizsgálatok ma kezdődtek meg.

A Schweidel-szobor átvétele. A „Budapesti Hírlap” ban olvassuk a következőket: Az aradi vértanúk egyikének, Schweidel József tábornoknak, szobrot állítanak szülővárosában, Zomborban. A szoborbizottság, melynek elnöke Vértesi Károly, az emlékmű mintázásával Mátrai Lajos budapesti szobrász-tanárt bízta meg. A minta természetesen nagyságban elkészült s a hivatalos bírálat és átvétel ma történt meg a művész műtermében. Jelen voltak: Vértesi Károly szoborbizottsági elnök, Fittler Kamil bizottsági előadó, Réna József, Tóth István és Lígeti Miklós szobrászok, mint szakértők s a vértanú-tábornok családja részéről Schweidel Albert negyvennyolcas honvédszázados, a tábornok fia, özvegy Halász Gedeonné szül. Schweidel Anna, a tábornok leánya, Balogh Sándor dr. negyvennyolcas honvédszázados, a tábornok veje, Hegedűs Gyuláné született Balogh Irén és Schweidel Irma, a tábornok unokái. A szakértők és a család a szobrot igen sikertelnek mondták s a mintát elfogadták a végleges kivételre. Az emléket még a nyár folyamán érbe öntik.

Az ügyvédi kamara köréből. A szabadkai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Taussig Izso szabadkai ügyvédet, lemondása következtében, az ügyvédek lajstromából törölte s hogy dr. Monostori Gyula bajai ügyvédet az ügyvédek lajstromába iktatta. Dr. Taussig Izso irodája iratait dr. Geréb Mihály szabadkai ügyvédnek adta át.

Megszűnt sztrájkok. A zombori fazekas munkások bérbarca a munkások győzelmével véget ért. Az eddig 1000 drb után fizetett 28 korona helyett 32 koronát kapnak. Ugyancsak a téglaverő munkások sztrájkja is győzelemmel végződött. Az eddigi 1000 után fizetett 4 korona 20 fillért, 5 korona 40 fillérre emelték föl. A malomunkások sztrájkja vereséggel végződött és ennek oka az volt, hogy először szervezetlenek voltak, másodsor alkalmatlan időben kezdték a sztrájkot, harmadszor, hogy még a sztrájkban állt munkások vezető férfainak egy része is sztrájktró lett.

A „Matica” részvéte. A „Matica” szerb irodalmi társulat Jókai Mórnéhoz intézett részvétnyilatkozata: „Mély szomorúságában őszinte részvétellel osztozódik a Matica szerb irodalmi társaság is, melynek a megdicsőült költőkirály tiszteletbeli tagja, díszes és büszkesége volt. Nincs széles e hazának bármely nemzetiségű gyermeke, aki a drága halhatatlan halottat sirva nem siratná, haló porában nem áldaná. Hadzsics Antal, a Matica elnöke”.

Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést: Tavasz virágját sorvasztó láz győzött le. Ifju lelket szőlított újra magához a jó Jézus. Körmezőy László 22 éves fiatal szive folyó évi május hó 10 én délután 5 órakor hosszas szenvedés után megszűnt dobogni. Szegény lelke enyhítéssel az engesztelő szentmise áldozatát folyó hó 13 án reggel 9 órakor mutatjuk be a Mindenhatóknak. Kihűlt sokat szenvedett testét folyó hó 12 én délután 4 órakor adjuk át a sírnak. Zomborban, 1904 évi május hó 11 én. Adion neki az Egek Ura boldog feltámadást! Zokogva esdik le rá gyászoló szerettei. A korán távozott fiatal embert utolsó útján városunk sok urasszonya, barátai s hivatalaink számos előkelője kísérte el. Koporsóját sok koszoru borította a többek között: Viszontlátásra! — szerető szüleid. Felejthetlen öcsémek — Mariska. Siron tul is szeret — Ernő, Ancei. Emléked hiven őrsi — Lovász család. Igaz jó barátjauak — Mici. Laczinak — barátai stb.

A Schweidel szoborbizottság szerdan f. hó 18 an a Stebler fele vendéglő külön helyiségében ülést tart. Az ülés legfontosabb tárgyát a Matray féle szobor elkészítése és annak bronzbaöntése képezi.

Hajza egy dohánycsempész után Szombaton délelben az iskolából kitóduló gyermekek nagy gaudiumára szokatlan látványosságot rendezett egy elfogott dohánycsempész. A kiucstár e patkányát a rendőrök éppen akkor csípték el, mikor egy párisi utcai háznak kapujában jófajta szűzdohányt kínált valakinek megvételre. A rendőrök hamarosan lefűltek a csempész és a városbáza felé indultak vele Elöl a delikvens, utána két városi Andris. A fogoly mintegy 10 lépést csendesen megtett, de egyszerre csak hátrafordult, félrelökte az eskortot és illaberek kerekét oldott. Még a dohányt is magával vitte s egyenesen neki iramodott az Apolló utcának. A rendőrök persze utána. Az üldözés, mely mintegy 1/2 óráig tartott, azonban sikertelen maradt. A csempész szépen elfutott, a rendőrök nem voltak képesek elfogni őt. Az üldözési jelenetet óriási tömeg nézte végig, az iskolás gyerekek pedig éktelen kiabálással futottak a rendőrök után.

Mamuzsich Lázár fegyelmi ügyének végtárgyalása. Schmausz Eudre főispán elnöklete alatt a fegyelmi választmány f. hó 9-én, hétfőn d. e. 10 órakor megkezdette Mamuzsich Lázár volt szabadkai polgármester fegyelmi ügyét tárgyalni és pénteken d. u. 6 órakor fejezték be. Mamuzsich Lázár a városi tisztügyi szék 19 vádponttal támadta meg. A fegyelmi választmány e vádpontokra vonatkozólag határozatát a teljes fegyelmi ügy befejezéseig fűggőben tartja, amikor is végleges ítéletet fognak hozni. A beltügyi miniszter pedig a városi adóhivatalnál történt visszaélések, szabálytalanságok és mulasztások miatt 5 pontban vádolta a volt polgármestert. A fegyelmi választmány mind az öt vádpont alól felmentette Mamuzsich Lázárt, mert őt ez egyekben egyáltalán semmi mulasztás nem terheli. A további fegyelmi tárgyalások tegnap d. e. 10 órakor folytatódottak, amikor is Tillmann Zoltán hivatalától felfüggesztett főszámvevő fegyelmi ügye került tárgyalás alá. Ítélet csütörtökön vagy pénteken várható. A fegyelmi választmány tagjai: Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő, Sztankovits György kir. főmérnök, Farkas Zeigmond és Gyelmis Gerő közgazgatási bizottsági tagok. Farkas Zeigmond, aki a fegyelmi vizsgálatot ejtette meg, egyuttal előadó is. Jegyző: dr. Joó Aurel hely. főjegyző. Vádló ügyész: dr. Dembitz Lajos tiszt. főügyész.

A tejszövetkezetek adóztatása ügyében a megyei gazdaszövetség elnöke következő értesítést küldött a tejszövetkezetek elnökségéhez: Kivétel nélkül mindenki, tehát a szövetkezetek is tartoznak adóvallomást tenni. Ezen adóvallomások alapján az adókiadó bizottság állapítja meg azt, hogy bárki, — tehát a szövetkezetek is adómentességben részesülnek. Adómentességben részesül minden szövetkezet, mely kizárólag tagjaitól veszi át a tejet. Adó csak oly szövetkezetekre vehető ki, ahol nem tagoktól is vesznek át tejet és ha ennek feldolgozásából a szövetkezet hasznokat mutathat ki. Ezek alapján figyelmeztetjük a szövetkezetek igazgatóságait, hogy adóvallomásukat feltétlenül adják be, az adó tárgyaláson jelenjenek meg és ha rájuk adóvetnek ki, nyomban jelentésként be felfolyamodásukat szóval és írásban, hogy ügyük a pénzügyigazgatóság útján a megye székhelyén működő adófelfolyamlási bizottság érdemlegesen, igazuk tekintetbevételével elintézhető legyenek. A tejszövetkezetek felfolyamodásuknál hivatkozzanak a közigazgatási bíróság 10671/1901. szám alatt hozott döntvényére, melynek értelmében a szövetkezetek, ha kellő időben a megadótatásuk ellen jogorvoslattal élnek, adómentesek. Ha a szövetkezetek ezen törvényes eljárást betartják, úgy meglesznek arról győződve, hogy semmi kellemetlenégek a jövőben nem lesznek. Hazafias üdvözléssel Latinovits Géza országgy. képviselő, Bács Bodrog vármegye Gazdasági Szövetségének elnöke.

Eljegyzés Dungserszky István szenttamási nagybirtokos leányát, Milévát eljegyezte Gyurisics Birraez Saudor rumai nagybirtokos, tartalekos ulános hadnagy.

A bajai szabadelvűpárt a napokban értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy a párt plünkösdi vasárnapján tartja szerkesztő nagygyűlését. Az előkészítő bizottság elnöke Ertl József földbirtokos lett.

Halálozás. Pikker Árpád m. kir. adótárnok folyó hó 13-án életének 53. és államszolgálatának 30 évében Óbecsen elhunyt. Temetése f. hó 15-én volt nagy részvét mellett.

Új angol férfi és női divatruház Tuna Gusztáv helybeli kereskedő a napokban nagyobb bevásárlások eszközölésére végezt a külföldre utazik. Ezen utazásának célja megszerezni mindazon szarmabavágó árucikkeket, melyek mint divatújdonságok az elegáns világ által kultiváltak. Hazaérkezéssel az eddigi üzlethelyisége a cégnek a Kossuth Lajos-utcában, Falcione Gusztáv ut házába helyeztetik át, ahol a legkiválóbb divatújdonságok jutányos áron a közönség rendelkezésére bocsátatnak.

Vesztett macska. Kovács Dávid pacseri lakos Kovács Rozália nevű unokáját egy állítólag veszettségre gyanús macska megharapta. A gyermeket beajtás végett felvitték a Pasteur intézetbe. A macskát mind ez ideig nem találták meg.

Öngyilkos vándorló. Harminc esztendeig rója a világ országutjait Nagy János csonoplai köteles s e hosszú idő után pár nap előtt haza érkezett piheuni: örökre. A községben már nem ismerte senki sem: idegen volt, fedél nélküli csavargó. Bekopogtatott a házak kapuján és kért, könyörgött egy kis alamizsnaért. A jószívű emberek adtak is neki. Így csak megélhetett volna valahogy, ha a hosszú vándorlás alatt meg tört teste, lelke és meggéberedett lábai fel nem mondták volna a szolgálatot. Nem bírta ki a házjárást, hát bekéredzkedett a szegények házába. Itt busult pár napig, míg tegnap a szegényházi ápoló átmetszett nyakkal meg nem találta. Halott volt a szegény vándorló, a torka át volt metszve. A községi előljáróság felboncoltatta, majd elföldeltette a szegények temetőjében.

Marokkói sáska. A földművelésügyi miniszter a múlt évben fellépett marokkói sáska ellen való védekezést nélkülözhetlennek találván, érdeklődik áll a gazdáknak, hogy a gazdaságukat környező batárrészeket állandóan figyeljék meg s amennyiben a marokkói sáska fellépését észlelnék, erről a m. kir. rovarügyi állomást (Budapest II., oszlop-utca 26.) haladéktalanul táviratilag értesítsék.

Betörés. Szombatra virradó éjjel ismeretlen tettesek a város közepén Gombos Mórné dohánytözsdejében betörést követtek el. A szerb templom melletti Eibl-féle házban van Gombos Mórné trafik üzlete, ahol a vasredőnyöket a tettesek felnyitották s azt feleresztve behatoltak az üzletbe. Minden fiókot kikutattak és a talált 160 kor. készpénzt magukkal vitték. Elvittek még egy doboz hölgy cigarettát is. A bakter mit sem vett észre a betörésből s így a tulajdonos csak reggel jött rá. A tetteseket a rendőrség keresi.

Elemi károk felvétele. A pénzügyminiszterium az elemi károk felvétele körüli eljárás tárgyában újabb szabályzatot bocsátott ki, amelyből a földbirtokokat érdeklő rendelkezéseket a következőkben foglalhatjuk össze: A kárfelvétel lehetőleg oly időben tartandó meg, amikor még a termés a földtől elválasztva nincsen. Ha azonban a kár takarítás közben következett be, de a termés még nem hordatott be, a kár ez esetben is a helyszínén megállapítható. A mezőről elhordott terményre nézve kárfelvételnek semmi szín alatt helye nincs. Rovar, fagy vagy föld árja által okozott kár esetén adóelengedésnek csak akkor van helye, ha a csapás egész dűlőket, szárazság esetén pedig ha egész határokat magukban foglaló területeket ért. Ez a körülmény tehát a kárfelvételnél minden esetben jegyzőkönyvileg megállapítandó. A kár megállapításának mindenkor a megfelelő terület bizottsági (gyalog) bejárása útján kell történni. Ha a kincstári kiküldött a szakértők becsülését magasanak találja, — utzetesen megokolt különvéleményét még a helyszínén tartozik jegyzőkönyvbe bevezetni. A kárfelvételi jegyzékbe pontosan bejegyzendő a termés neve, bérleteknél pedig az a körülmény is, hogy a szerződés szerint a földadót a bérlo fizeti, vagy a bérbeadó. Ebből a jegyzékhez csatolandó a megválasztott becsülők írásbeli megbízólevele is.

Művészet — Irodalom.

Válasz az „Évkönyv“ ismertetésére. A Bácska folyó május 10 iki számában, az Irodalom rovata alatt, a Bács Bodrog vármegyei Történelmi Társulat ez idei évkönyvének első füzetét ismerteti Muhoray.

Ez az ismertetés részleteiben olyan dolgokat tartalmaz, és amiket állit, olyan hangon állítja, mintba a közvéleményben egyenesen gyanút akarna ébreszteni az iránt, hogy a történelmi társulat ügykezelése nemcsak gondatlan, de nem is lelkiismeretes.

Az ilyen természetű s a komoly számbavétel kívánásával írott ismertetés alatt joggal keresné az olvasó az igazi nevet; a fennforgó esetben pedig a nyílt aláírás már nem is pusztán izlés dolga lett volna.

Egynémelyeknek ugyanis tudomása lehet arról, hogy a Muhoray álnév alatt dr. Dudás Gyula szokott irogatni, — sőt lehetnek olyanok is, akik azt is tudják, hogy dr. Dudás Gyula a történelmi társulatnak éveken át — egészen az idei tisztújító közgyűlésig — egyik „oszlopos“ választmányi tagja is volt, és mint ilyenről, joggal teszük föl róla azt is, hogy a társulat dolgaiba be van avatva: ennél fogva a valósággal meg nem egyező ismertetése a közönségnek a társulatról való véleménye kialakulásában tetemes kárt is tehet.

Ebből folyólag, noha a történelmi társulatnak nem az a feladata, hogy újra meg újra a rosszakaratu ferdítéseket, — s a szóban forgó ismertetésnek is minden, az igazság útján elkövetett botlását helyreigazítsa: mégis titkári állással járó kötelességemnek tartom, hogy az ismertetésben szembe szökő azon valótlan állításokat, melyek a

társulat ügykezelését komolyabban érintik, az adatokkal támogatott tiszta valóság szembeállításával feltüntetsem.

Azt állítja Muhoray (dr. Dudás Gyula), hogy sem a titkári, sem a muzeumóri jelenlétének nem számol be a múlt év régészeti munkásságáról, t. i. a kutatásokról; pedig — ugymond — erre költött a társulat a múlt évben is legtöbbet. — Utasítunk mindenkit az ismertett évkönyv füzetének 28. és következő lapjaira, ahol a muzeumór az 1903. évi gyarapodásról igenis beszámol s „Az állami segélyből eszközölt ásatások“ címen 6 község 17 telepéről 555 drb leletet sorol föl különkülön megnevezve. Ezt látnia kellett az ismertetőnek.

Kifogásolja az ismertető azt, hogy a társulat könyvtárában a szépirodalmi és esztetikai könyvek évről évre szaporodnak, míg a történelmi és régészeti munkák nagy része hiányzik. — Utalunk e részben is az évkönyvi kimutatás cím és számszerű egészen világos adataira. Amit a társulat a lefolyt évben vétel, illetőleg csere útján szerzett, az kizárólag szakkönyv vagy szakfolyóirat, számszerint 36 darab. Aischylos tragédiáihoz, a nyelv- és szeptudományok köréből való értekezésekhez a M. T. A. könyvkiadó vállalata részéről, átalány fejében jutott a társulat, de szintén más egyebekkel együtt. Ezt is látnia kellett az ismertetőnek.

Nemcsak feltűnőnek találja az ismertető a cikke további folyamában azt, hogy az idén kutatásokra és ásatásokra egyetlen fillér sincs előirányozva, hanem csodálja, hogy a közgyűlés ezt a költségvetést jóváhagyta. Csodálni való talán inkább az volna, hogy az ismertető, aki pedig a közgyűlésen jelen volt, aggodalmával ott elő nem állott és felszólalásával a közgyűlést a jóváhagyás egytgyű lépésétől vissza nem tartóztatta. Meg kell jegyezni e részben első sorban azt, hogy a folyó évre remélt államsegélyt a társulat eddig még elvben sem kapta meg (tehát a költségvetés keretében se illesztette bele). De különben is a folyó évre remélt államsegélyre nézve a Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőse előtt, amelyet az államsegély felhasználásának kérdésénél a döntés és ellenőrzés joga kizárólag illet és amely kérdésben a társulat közgyűlésének rendelkező hatásköre egyáltalán nincsen, a társulat választmánya azt a javaslatot tette, hogy a folyó évre várt államsegély a muzeumi gyűjtemények katalógusának elkészítésére legyen fordítható. S a választmánynak e javaslatát a főfelügyelőség már elvben el is fogadta. Mindezen dolgok felől azonban dr. Dudás Gyula — akinek különben az eféle részlekkérdéseket, mint volt választmányi tagnak, ismernie kell — a közgyűlésen is, egyszerű felszólalásra, a teljes és pontos tájékozást megnyerhette volna, mert hiszen az ebbeli ügyiratok a közgyűlés asztalán fektődtek.

Allítja Muhoray (dr. Dudás Gyula) azt is, hogy a társulat muzeuma még ma is zárva van. Ezt is csak úgy állíthatja, hogy az ellenkezőről a meggyőződést meg sem kísérelte. A muzeum ugyanis minden vasárnap d. e. 10—12 óráig nyitva van annak, aki megakarja tekinteni. Egyelőre úgy határozott a választmány, a közgyűlést megelőzőleg s a társulat anyagi erejének és a muzeumór elfoglalhatóságának számbavétele mellett. S ezt annak idején a lapokban is közölte. A tapasztalás aztán igazolja azt is, hogy a muzeum látogatója — a kétségkívül kívánatos, de

egyelőre csak előkészített katalógus nélkül — gyűjteményeink felől kielégítő tájékoztatásban részesülhet.

Végül egy meggondolatlan s szinte nevetséges állítása van Muboraynak. Azt mondja: a névsor egybeállítására nagyobb gondot kellene fordítani s az oly tagokat, akik elhaltak, vagy végleg eltávoztak, törölni kellett volna. S Kopping, Fridrik T. stb. neveket említ. Mint volt titkárnak és volt választmányi tagnak tudnia kellene, hogy Fridrik Tamás működő tagot lemondás vagy választmányi határozat nélkül törölni nem lehet. Kopping Péter, bácsnovoszei plébános pedig a névsor összeállításakor még nem költözt el az élők sorából. S kik azok a stb.?

Ezek után az eféle ismertetés helyett igazatmondó bírálatot kértünk.

Trencsény Károly,
a történelmi társulat titkára.

Kérelem. A Szabad Lyceum Egyesület igazgatósága ez uton is felkéri mindazokat, akik pártoló tagsági díjjal (2 kor.) hátralékban vannak, hogy hátralékukat Raisz Lajos egyesületi pénztárosnál (zombori takarékpénztár helyiségében) mielőbb lefizetni sziveskedjenek. Azért a sok élvezetért, amit ezen egyesület a közönségnek megszerez, az a legkevesebb, amit a közönségtől méltán elvárhat, hogy ezt a csekély évi díjat a pártoló tagok pontosan lefizessék.

Színéretet Verbáson. Zoltán Gyula színigazgató igen lekötölte a verbázi közönséget azzal, hogy 34 tagból álló kitérőn szervezett operette színtársulatával eljött s oly élvezetes előadásokat produkál, amilyenhez eddig nem volt szokva közönségünk.

Szóval Zoltán Gyula társulata beigazolta, hogy olyan szolid, jól szervezett, művészi erőkből összeállított és szerény igényű társulatot keveset találni ma az ország bármely részében.

Eddig a következő darabok kerültek színre: Bob herceg, Primadonna, Arany ember. Jókai M. halála emléktünnepére, — ez alkalommal Ferencz Miklós gimnáziumi tanár gyönyörű alkalmi beszédet tartott, mit a szorongásig megtöltött nagy kaszinói terem közönsége zajos tapsal jutalmazott. A színészek is mint mindig úgy most is derekasan kitétek magukért. Az előadás egyike volt a legsikerültebbeknek. A szép számú közönség nyílt jelenésekben zajosan megtapsolta a darab főbb szereplőit. — Zoltánnét és Kiss Sándort minden felvonás végén kitapsolta.

A hét folyamán színre kerül még a Drótostót, Arany virág, Cigánybáró, Katalin, Kis szökevény, Takarodó.

A „Vasárnapi Ujság“ május 15-iki száma 31 képpel jelent meg, közte 21 Jókai halálára és temetésére vonatkozik. E szám tartalma a következő: „Jókai emlékezete“. — „Jókai.“ Költemény Szabolcska Mihálytól. — „Jókai kiadatlan levele Kossuthhoz Rózsa Sándorhoz való küldetéséről“. — „Jókai temetése“ (képekkel). — „Baksay beszéde Jókai koporsójánál“. — Báró Bornemisza Pál keletafrikai kiállítására. — „A vén gazember.“ Elbeszélés. Irta Mikszáth Kálmán. — „Három asszony.“ Regény. Irta Zsigány Árpád (Richter Aurél rajzaival). — „Keller Helén amerikai siket-néma-vak leány önéletrajza.“ Közli dr. Boros György (képekkel). — „Szász Gerő“ (arcképpel). — „Üzveg Csengeri Antalné“ (arcképpel). — „Az Akadémia nagyhete“. — Irodalom és művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg

stb. rendes heti rovatok. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 4 kor., a „Politikai Ujdonságok“ kal és „Világkrónika“ -val együtt, 6 kor. Megrendelhető a Franklin társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 3 kor. 40 fillér.

Nyári divat.

Mint minden esztendőben, most is — csak még fokozottabb mértékben — egyesíti magában a lenge báj és üdőség fogalmát a nyári divat. Most, amikor már idejét multa a tavaszi ruhák kérdése, egész szépségében bontakozik ki a műértők szeme előtt. Bemutatója most van a tavasziasan meleg napok verőfényében, a versenyterek izgalmas levegőjében. Bár a szép asszonyok és leányok hazamenet még borzongva burkolóznak köpenyekbe, kúnn a tribünök szellős keretében már csupa lenge, nyári öltöny a viseletük.

Az ideai nyári ruhák főleg voileból, Crépe de Chineből, selyemmuszlinból, organidiből, batisztból és linonból készülnek, valamennyi hálkőnyű és áttörtött szövet, amelyet még lengébbé varázsol a beléje öltött csipkék tömege. A nők valósággal felbökbe takarják alakjukat, amelyek poétikus bájjal ruházzák fel őket. Tekintve a most nélkülözhetetlen szövetbőséget, a könnyű dudorok és fodrok valósággal felhők alakjában libbennek meg. Mert ezekből a szövetekből gyönyörű redőzetet lehet készíteni, a csipkék is lehetnek könnyűen simulnak a finom alapra.

A színek közül főleg a champagne, crème, drap, kék, halványlila, rózsaszínű, világoszöld és citromsárga árnyalatokat jelöl. Erre nézve határozott törvényt hozni természetesen nem lehet. Minden nő tudja, mily végtelen fontossága külsejére nézve a ruha színe és ebben legkevésbé sem a divat, hanem elsősorban egyéni ízlése fogja választását befolyásolni.

Különösen a crème színnek jósoluak óriás sikereket. Ez annyiból látszik valószínűnek, mert ez a diskrét és elegáns szín a legtöbb archoz illik és minden alkalomnak megfelel. Derűs és bájos anélkül, hogy feltűnővé váljék. Amellett az elsorolt lenge szövetek csaknem kivétel nélkül megkövetelik a selyembélést; ezt aztán eltűnt színben készítik, így adva meg a ruhának azt a mondhatatlan, diskrét színárnyalatot, amelyben a franciák oly nagyok. A selyembélést azért követelik meg e könnyű ruhák, mert különben már a legelső alkalommal összeesnek és valósággal szájalmas látványt nyújtanak.

A Clung csipke csaknem nélkülözhetetlen kísérőjük. Kockába, kerek ivékbe és egyes mintákba szöve egyaránt alkalmazzák őket. Ép oly nagy szerep jut a valenciennes csipkének is.

Ezeket még több, szinte művészi gondal kell a szövetbe öltetni és hatásuk főleg a sima, vékony linon alapon meglepő. A battiszt és linon ruhákat már több esztendőn át viseljük és kedveltségük — ahelyett hogy csökkenne — mindinkább növekedik.

A ruhaalkak — kivéve az ugynevezett angol genret — csaknem kivétel nélkül fodrosak. Három, sőt öt sorban látjuk rajtuk a huzásokat, picit bodrokat és különböző szélességű és formájú fodrokat. A fűzések és szegélyek mintha lassan, de állhatatosan letűnnének a divat színteréről; tulneheznek a

most viselt lenge ruhák díszét. Legfeljebb a komolyabb vászonruhák tartják még meg őket.

A festett muszlinoknak is nagy lesz a becsük. A fürdőidény folyamán ugyanazt a szerepet viszik majd, mint télen a festett selyemmuszlinok. Esti és versenyruháknak máris készítik őket, nevezetesen Monasterly és Kuzmik utódai állítottak ki néhány remek toilettet, amelyek a szövetből készültek. Csupa izlés és báj minden redőjük, maga a nyári lengesség egész kivitelük. Természetesen legfőbb díszük szintén a csipke, himzés vagy guipure. A muszlinokat is selyemalapra dolgozzák, taffetasra vagy puha szövésű selyemfajokra.

A fichtket sűrűn alkalmazzák derék dísznek. Selyemrojt vagy csipke adja szegélyt a szövet színében tartva. Karcsu és magas alakoknak rendkívül előnyös viselet ez, amely — különböző időközökben — mindig fel szokott tamadni ismét. A derekak készítmódját illetőleg általában azt mondhatjuk, hogy mindig a lengesség áll első helyen.

Cipő dolgában nagy a változatosság. Mig az elegáns nő eddig minden körülmények között első sorban a fekete és legfeljebb fehér cipőt vette tekintetbe, a divat most ezt a szabályt is megdőnteni igyekszik. A divatos cipők ma színesek, még pedig rendkívül diskrét színekben készülnek. Sárgás, zöldes, vörös, szürke és viola a színtük, de mindegyik rendkívül elegáns árnyalattal; minden feltűnő, rikitó szín mellőzve van. Ezáltal a nők minden ruhához megfelelő színű cipőt is választhatnak anélkül, hogy jóízűltekön csorba esnék. Természetesen a harisnyának is megfelelőnek kell lennie; a legtöbb esetben a keztü is a cipő színének felel meg.

Az angol cipőkkel szemben most nagy előszeretettel viselik a hegyes orru, XV. Lajos korabeli sarokkal ellátott lábbeliket. Ezzel ki van mondva a széles orru és lapos sarku cipő száműzete. A talpat erősebbre, a felső bőrt ellenben rendkívül finoman készítik, úgy, hogy az apró, kecses redőkben simul a lábhoz. Rendkívül kedves, de kevésbé célszerű viselet ez, amelyet főleg a kényelmes életet élő hölgyek követnek majd.

A harisnyák áttörtöttek és himzésektől díszesek. Ezek a himzések bizonyos kacérsággal vannak oly módon alkalmazva, hogy a mélyen kivágott cipőből éppen kilátszanak.

A tavaly nagy lelkesedéssel felelevenített félkeztük teljesen letűntek ismét; bármily díszesen készüljenek, a nők belátták, hogy kezük szépségére károsak. A nap befolyása megbarnítja a bőrt, ezt pedig melyik a keze fehérségére hia nő viseli el szívesen? Jelenleg a svéd keztük jelölik a nyár divatjának. Bőre lágú és — anélkül, hogy feszélyezné — rendkívül megvédi a kezét.

A fátyolok ma szintén egy külön fejezetét adják a divat törvénykönyvének. Igen nagyok, többnyire mintával, vagy legalább is mintás szegélylyel. Halvány színekben készülnek és pedig leginkább zöld árnyalatokban. Általában nagy kedveltségét látjuk minden zöld dísznek. Ruha, kalap ettől ékes és a legtöbb esetben sikeresen tölti be a hivatását. Első sorban az údearcu, fehérbőrű szőkék viselik nagy előszeretettel.

NYILTTÉR. *)**Hálanyilatkozat.**

Boldogabb hazába tért szeretett fiunk, — frissen ásott sírja ott domborul már a búsa temetőn. Fájdalommal, mély keservvel váltunk meg tőle.

Körmöczy László fiatal lelke édes jó anyja odaadó, pihenésnélküli hájapólas dacára, itt hagyta meggyöttört lakhelyét.

Jól esett szívünknek tisztelőink szives részvételét látni, kik sokat szenvedett kedve- stünk hűlt porait utolsó útján elkísérték a szomorú temetőkertbe. Jutalmazza meg őket kegyeletes fáradságukért a jószágos Jézus! — mert oly vigaszteljes jótettüket meghálálni nem tudja másképp, minthogy buzgó imájában őrizi mindnyájuk emlékét

A gyászoló család.

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelőssé- get a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.**Faeladási hirdetmény.**

A bezdáni kozorai erdő **nagy- saroki rakodójánál** a következő kittingő minőségű, száraz tűzifakészlet vár eladásra, u. m.:

800 öl cser hasábfá á 20 K 80 f.
320 öl cser dorongfa á 16 K 40 f.
600 öl tölgy hasábfá á 18 K — f.
380 öl tölgy dorongfa á 14 K — f.

Értekezni lehet naponként Bezdán- ban **Balla János** korcsmárosnál, vagy hétköznapokon a helyszínén, a **rakodónál.**

4—2

Árlejtési hirdetmény.

Paripás (Parabuty) községben a jegyzői lakás festési munkálatainak biztosítása végett Paripáson a község- házánál **1904. évi május hó 20-án d. u. 2 órakor** nyilvános szóbeli ár- lejtés fog tartatni, amelyre vállalkozók meghivatnak azzal, hogy az árlejtés megkezdése előtt 40 kor. bánatpénzt tartoznak letenni és hogy mintáikat hozzák magukkal.

A munkálat 1904. évi június hó 6-án megkezdendő és június hó 17-ig befejezendő.

A feltételek a jegyzői irodában délelőttönként megtudhatók.

Paripás, 1904. évi május hó 12-én.

Szalay,
jegyző.

Venczler.
bíró.

Butorozott szobát

teljes ellátással keres, intelligens hang- versenyképes zongorázó, nyugdíjazott számtartó, egy csinos, kedves, magános, egy házban egyedül lakó nőnél.

Mielőbbi ajánlatot kér

Theodorovics Sándor,
UJVIDÉK, Fábry szálloda.

3—3

5683. szám.

Tkvi 1904.

Hirdetmény.

Dunagárdony tagosított község te- lekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII., az 1891. XVI. t. c. és az 1897. évi 47532. sz. I. M. Utasítás értelmében el- készülvén és a nyilvánosságnak — figyelemmel a 11193/1904—I. I. M. sz. rendeletére — át- adatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §. a) pont- jában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt be- jegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherátvitelnek az 1886. XXIX. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t. c. 15. §-a és az 1897. évi 47532 I. M. sz. Uta- sítás 71. § 4. pontja s 83 §-a alapján való mellőzést megtagadni kívánják, e végből ke- resetüket hat hónap alatt, vagyis **1904. évi november hó 25-ik napjáig** bezárólag a telek- könyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az e meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított kereset annak a harmadik sze- mélynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tény- leges birtokos tulajdonjogának bejegyzése elle- nében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1904. évi november hó 25-ik napjáig** bezárólag a telek- könyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondások nem fognak többé figye- lembe vétetni;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pont- ban körülírt eseteken kívül a betétek tartama által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait, vagy az 1886. XXIX. t. c. 12 §-a alapján történt felvétel esetén jogukat általában bármely irány- ban különösen a miatt is, mert valamelyik telekkönyvezetlenné vált, de tényleg más köz- ség telekkönyvébe felvett ingatlan a tényleges birtokos nevére **Dunagárdony** község be- téteibe az 1886. XXIX. t. c. 12. §-a alapján tehermentesen felvétellett (39813. sz. M. 1899. rendelet I. 5. pontja) sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16 §-a alapján történt bejegy- zését sérelmesnek találják — e tekintetben fel- szólalásukat tartalmazó kérvényüket a telek- könyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1904. évi november hó 25. napjáig** bezárólag nyújtsák be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltja után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik szemé- lyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizott- ságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű egyszerű má- solatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi ha- tóságnál átvehetik.

Végre ezennel közzétételük, hogy **Dunagárdony** község eddig vezetett telekkönyve hatályon kívül helyeztetett és hogy telekkönyvi ügyeinek ellátása és telekkönyveinek vezetése **1904. évi május hó 11-ik napjától** kezdve az 1855. évi december hó 15-éről kelt telekkönyvi rendelet és az erre vonatkozó későbbi törvények és rendeletek szabályai értelmében történik.

Kelt Titelen, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1904. évi május hó 11-én.

Lestyánszky Pál,

3—1

kir. járásbíró.

Egyéves önkénteseknek,

valamint tűzoltóknak egyen- ruhát teljes felszereléssel, to- vábbá mindennemű egyen- és polgári ruhát jutányosan készít, illetve szállít, valamint javításo- kat olcsón és pontosan elfogad

Rotter Ferenc,

polgári és egyenruha szabó

6—6

Zombor, Flórián-utca sarkán.

3857/P. 1904. szám.

Kérvénye Blum Henrik plávnai lakos földbirtokosnak Plávna község külsőségeinek tagosítása tárgyában.

Végzés.

Ezen kérvény folytán Palona (Plávna) határának (külsőségeinek) tagosítása tárgyában az eljárás megindított, a tagosítás meg- engedhetősége tárgyában megejtendő nyomo- zásnak az irányban leendő megállapítása végett, hogy forog e fent valamely a törvény- ben gyökerező vagy szerződésen alapuló oly gátló körülmény, mely a tagosítás megenged- hetőséget kizárja vagy korlátozza, ugy a ta- gosítani kért határbeli birtokot, jogi termé- szete, mivelési ága s netán egyéb szüksé- gesnek mutatkozó körülmények tisztázása, valamint Palona község előjárósága által elkészítendő nev- és birtok-kimutatásnak az eredeti kataszteri birtok alapján leendő át- vizsgálására netán szükségesnek mutatkozó kiegészítéseknek eszközzésére Molnár Géza kir. tiszti bíró kiküldeték.

Utasítottak Palona község előjárósága, hogy a birtokában levő kataszteri birtokok alapján Palona (Plávna) község birtokosainak külsőségeiről két példányban nev- és birtok- kimutatást készítsen, azoknak egyik példányát a község házában közzétegye ki, a más- sik példányát pedig ezen kir. törvényszékhez terjessze be. A birtok-kimutatásba csak a külsőségek veendő fel, tehát a belsőségek nem, ugy nem veendő fel a közlegelő, a mennyiben ilyen Palonán van, valamint nem veendő fel a szüntén tagosítás alá nem eső törvényhatósági és közdűlő utak.

Felbivatnak Palona (Plávna) község összes birtokosai, hogy a közzétegye kitétt nev- és birtok-kimutatás elleni netáni észre- vételeiket, felszólalásait az alább elren- deit szavazás megkezdése előtt a kiküldött bírónak adják elő, amikor is azok megviz- gáltatni és elintéztetni fognak.

Egyben Palona (Plávna) község birto- kosai megszavaztatni rendeltetnek, hogy a tagosítást kik öhajtsák, akarják és kik ellen- zik, mely ezeuvel elrendelt szavazás megej- tesére fentebb nevezett kiküldött bíró közben- jöttével **Palona (Plávna) község házához ha- táridőül 1904. évi június hó 4-ik napjának d. e. 8 órája kitűzetik**, mely szavazáshoz az összes érdekelt birtokosok oly figyelmezte- téssel hivatnak meg, hogy szavazati jogot csak a nev- és birtok kimutatásban felvett birtokosok gyakorolhatnak és pedig vagy személyesen, vagy pedig a község előjáró- sága vagy közjegyző által kiállított, illetve hitelesített meghatalmazás alapján megbízott által.

Figyelmeztetnek az összes birtokosok még különösen arra is, hogy mindazon bir- tokosok, kik a szavazástól bármi okból tar- tozkodnak, azoknak birtokai a tagosítást ki- vánókhoz fognak hivatalból számítottatni.

Az ismeretlen tartózkodású birtokosok részére ügygondnokul dr. Adamovich István ügyvéd kirendeltetik.

Ujvidéken, 1904. évi április hó 18-án.

Az ujvidéki kir. törvényszék.

➡ **Új divat- és rövidárúkereskedés!** ➡

Nagy raktár, gazdag választék!

ÜZLETMEGNYITÁS.

Hogy a helybeli és vidéki közönség igényei minél jobban elégtessenek ki, a helybeli piacon a kor kivánalmainak megfelelő

NŐI- és ÚRIDIVAT, valamint RÖVIDÁRÚKERESKEDÉST

nyitottunk, melynek felkeresésére a t. vevőközönséget ezennel meghívjuk.

Tisztelettel

6-5

POLZOVITS TESTVÉREK,
ZOMBOR, SZT.-GYÖRGY-TÉR.

Olcsó beszerzési forrás!

➡ **Új divat- és rövidárúkereskedés!** ➡

Szőlősgazdák figyelmébe!

Nagy raktár szőlőoltó gummiszalagból.
Nagyobb mennyiségű vételnél magas árengedmény.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknak.

Ehrlich Nándor fia

szőlőpermetező-gyártó,
épület- és diszműbádogos

Zombor,

Bajai-utca 10.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknak.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Ajánlja saját készítményű, jó minőségű

➡ **PERMETEZŐIT.** ➡

2 évi jótállás!

25-14

2 évi jótállás!

Zombor, Bittermann Nándor és fia könyv- és könyomdájából.